

SLOVENSKI GOSPODAR.

List ljudstvu v poduk.

Izhaja vsak četrtek in velja s poštnino vred in v Mariboru s pošiljanjem na dom za celo leto 3 gld., za pol leta 1 gld. 60 kr., za četrt leta 80 kr. — Naročnina se pošilja upravništvu v tiskarni sv. Cilella, koroške ulice, št. 5. — Deležniki tiskovnega društva dobivajo list brez posebne naročnine.

Posamezni listi dobé se v tiskarni in pri g. Novak-u na velikem trgu po 5 kr.

Bokopisi se ne vračajo, neplačani listi se ne sprejemajo. Za oznanila se plačuje od navadne vrstice, če se natisne enkrat 8 kr., dvakrat 12 kr., trikrat 16 kr.

Slovenske posojilnice.

Ko smo Slovenci letos dosegli, da se mora v zemljiške knjige tudi slovensko vpisovati, zagнали so nemškutarji in Nemci grozen krik, kakor da je antikrist pred durmi. Ropotali so v svojih listih; dr. Sturm in bore Celjski dr. Foregger vprašala sta v državnem zboru togotno ministra Pražaka, kako je mogel kaj takega storiti in dati slovenskemu jeziku drobtinico pravice; deželni štajarski odbor v Gradcu, ki bi moral z enako ljubeznijo in enako nepristransko ravnati sè Slovenci, kakor ravna z Nemci, nasajal se je zoper to Slovincem dovoljeno malenkost; pokazal je s tem, kako veliko sovraštvo gojijo v Gradcu zoper nas Slovence, tako da mora že vsakdo uvideti, da za nas Slovence ne raste rožice v Gradcu. Konečno začele so še rohneti hranilnice, katere so žali Bog vse v nemških rokah, češ, bodemo pa delali tem Slovincem sitnobe, kjer bomo mogli; če bo kje kaka slovenska beseda v prošnji za posojilo, pa jo bomo odbili, in ne bomo nič posodili.

Kdo so pa te nemške hranilnice? Kako pa so prišle do toliko denarja?

Slovinci nekdanj nismo imeli drugih gospodov, kakor duhovne; vse drugo je bilo nemčursko; vsa mesta, vsi okrajni zastopi bili so nemčurski. Mesta in pa okrajni zastopi začeli so pred mnogimi leti snovati hranilnice, tako v Mariboru, Celju itd. Ravnateljstvo je se ve, da bilo nemčursko. Ti Nemškutarji pa večinoma ali niso imeli nič denarja, ali pa so bili trgovci in spekulanti, ki so svoj denar drugje bolje znali porabljati, kakor da bi ga v hranilnico nosili. Hranilce bi toraj bile brez denarja, ko ne bi jim slovenski kmetje pridno denarja prinašali.

Tudi sodnije vlagale so in vlagajo sirotinske ali pupilarne denarje v hranilnice; ta denar pa je sopet denar slovenskega kmeta. To se najbolj vidi iz tega: Ko je lansko leto kan-

celist Zöhrer v Celju izneveril kacijh 10.000 goldinarjev sirotinskega denarja, pokazalo se je, da je skoraj ves ta denar kmečki. Samo kmete je okradel; Celjski Nemci in nemškutarji niso imeli nič denarja notri. Naši Nemci si samo iz hranilnic denar izposojujejo, ne pa da bi ga vlagali.

Denar, s katerim so hranilnice delale, ter si na tisoče in tisoče goldinarjev prislužile, bil je toraj slovenski, in samo s slovenskim denarjem postale so hranilnice bogate.

Ali ni toraj grdo, če te hranilnice tako razsajajo zoper tiste, katerim imajo vse zahvaliti, kar imajo in kar so? Ali ni grdo, če sedaj te hranilnice, katerim je goldinar slovenskega kmeta vse zaslužil, ropotajo zoper pravice slovenskega jezika; če darujejo po tisoče goldinarjev za šulverein in druga protislovenska nemškutarska početja?

Kakor hranilnice nam, tako mi njim; Slovinci si moramo to postopanje nemških hranilnic z debelimi črkami zapisati v spomin, da bomo vedeli, kako se imamo v bodoče obnašati.

K sreči hranilnice ne morejo Slovincem več mnogo škodovati, kajti ob novem letu se odpre v Ljubljani velika mestna slovenska hranilnica, potem pa so že na največjo srečo slovenski narodnjaki osnovali celo vrsto krepkih posojilnic, ki se kaj veselo razcvitajo, ter od dne do dne močnejše prihajajo. Leta 1885 imele so slovenske posojilnice že toliko denarja, da so izposodile večinoma med slovenske kmete skoraj dva milijona goldinarjev. Že čez eno leto pa so imele za pol milijona več, tako da so izposodile leta 1886 že dva in pol milijona goldinarjev! — In to raste od leta do leta, ter bodo do konca letošnjega leta mnogo že čez 3 milijone gld. izposodile.

Za Slovence je torej velika sreča, da imamo posojilnice, da nismo več odvisni v toliki meri od nemških hranilnic. Posojilnice pa so tudi prava dobrota, kajti od njih se dobi denar brez tistih velikanskih stroškov, katerih

je vedno treba, če se hoče iz hranilnice denar dobiti. To so hitro spoznali slovenski kmetje, ki so se koj od začetka oklenili posojilnic. To so pa k malu opazili tudi Nemci in nemškutarji. Začetkom so kričali zoper slov. posojilnice, kakor nad samim zlodejem; vsi njihovi listi od pokojnega lisjaka in Celjske vahte pa do graške „tagespošte“ so kar besneli zoper posojilnice; nič ni bilo tako slabega, da ga ne bi posojilnicam očitali. Zdaj je vse to potihnilo. Marsikateri Nемеc in nemškutar, ki se je prej križal pred posojilnico, pride sedaj tiho in uljudno v slov. posojilnico po denar, raje celó, kakor v nemško hranilnico! Tako si dobra reč, poštena slovenska posojilnica dobiva sama veljavno celó med nasprotniki.

Kaj toraj sledi iz povedanega?

Nemške hranilnice ne marajo Slovencev, razun kedar jim ti denar prinesó: one sovražijo slovenski jezik, podpirajo šulverein in vse protislovenske, nemškutarske namere. No pa prav, pa pustimo njih tudi mi Slovenci v miru; naj delajo samo z Nemci in za Nemece; mi jim tega ne zavidamo. Slovenci pa se oklenimo naših slovenskih posojilnic. Kdor hoče denar naložiti na obresti v kakem denarnem zavodu, nesi ga v posojilnico! Svoji k svojim! Iz posojilnic si opet Slovenci izposojujejo; čem več se v posojilnice denarja vlaga, tem več lahko te izposojujejo, tem lahko te sopet podpirajo Slovenci. Tako pomaga Slovenec lepo Slovencu, in to je prav in tako mora biti! Posojilnice bodo imele tedaj v kratkem toliko denarja, da bo vsak Slovenec, ki bo potreboval posojila, šel v slov. posojilnice, ter se mu bo tukaj lahko pomagalo, kolikor je potreben in vreden. Kar se bo zaslúžilo pri tem, ostalo bo med Slovenci, in slovenske posojilnice, ki že sedaj mnogo podpirajo razne slovenske zavode, posebno pa uboge slovenske dijake, bodo takrat lahko že več storile in slovenski narod bo imel od tega največji dobiček.

To prevdari vsak Slovenec, in se ravnaj po tem!

I. D.

Gospodarske stvari.

Gnojenje, kedaj in koliko ga kaže?

Da vsak svet ni za vsako silje, zna vsak kmetovalec, pa tudi to vé, da pomaga gnoj, ako ga v pravi čas in pravo mero napelje, v tem veliko. Zato pa je tudi vselej bilo in ostane važno vprašanje, kedaj in koliko se naj navaža gnoj?

Za to leto pridemo sicer z odgovorom na to vprašanje skorej, da prepozno, vendar pa mislimo, da ne bode brez vsega, ako še v tej imenitni stvari nekaj izpregovorimo. Kakor kaže izkušinja, bode brž ko ne bolje, ako se navaža

večkrat gnoja na njivo, če tudi ne vselej v veliki, dovoljni meri. Kar se tiče ozimine, pšenice, in rži, dobro ji dene vsekako, ako pride na pognojeno zemljo, toda ona ne tirja preveč gnoja, tedaj pa je mogoče, da ga nekoliko spravimo njej na ljubo jeseni pod zemljo, drugo, večjo polovico pa ga navozimo poleti, kedar sejemo drugo silje za prvim, n. pr. repo.

To stori sicer le tisti kmet lahko, ki nima preveč zemlje, ima pa dovolje živine, da mu dela gnoja za čas, kedar mu ga je treba. Kdor pa nima take sreče, njemu svetuje se, naj ravnava z gnojem prav in ga daje vselej tistej setvi, ki ga hoče največ imeti, toliko, kolikor ga ravno zmore, drugo mero gnoja naj pa potlej spravi na njivo, kedar seje drugo seme, t. j. to leto za prvim.

Le-ta navada ima še potlej drugo dobroto. Ako se napelje malo gnoja na njivo, treba ti je češ, nečeš trositi ga na tenko, na vse strani in gnoj pride torej na korist setvi, za katero si ga namenil. Potem pa je še to dobro, da še uživa tudi naslednja setev, n. pr. detelja tudi tega gnoja, sicer pa bi ga ne dobila. Ako pa se gnoji enkrat do dobra, potem pa nič več ne daje gnoja za dve setvi, to potlej ni mogoče, da bi ti še četrta setev storila dobro. Nekaj malega daje ti še potlej, ali k večjemu le eno košnjo.

Moj Bog, veliko se toži čez to, da se detelja ne razrašča dobro ter da že po prvi košnji nekam hira, kaj je tega krivo? Slabo gnojenje, toda to še ne toliko, kolikor da se gnoji premalo ali za enkrat skorej preveč, nič pa potlej za drugo setev.

Čudno je to, da je včasih kmet vesel, kedar najde pri preoranju, da je še cele kope gnoja, ter misli, da je za prihodnjo setev Bog vé, koliko gnoja na razpolaganje.

Nič ni to, kakor gola zmeta. Take kepe gnoja so prazne, nekako vtrdile so se one ter ostale ti bodo včasih po več let, ne da bi le količkaj koristile. To tedaj nikakor ni dobro gnojenje.

Ako pa čemo v resnici dobro gnojiti, ne storimo po takem nič kaj prav, če na en oral zapeljemo 6 ali 7 dobrih voz gnoja. Največkrat je to preveč — za tisto setev, za katero smo gnoj namenili. In gnoj je denar in to tak, da ga ni treba zametavati.

Bolje je pa tedaj na vsak način, če gnojimo večkrat njivo, naj že bode, da nimamo preveč gnoja, da ga navozimo vsakokrat veliko. Velikokrat, če mogoče za vsako setev gnojiti, to je najbolje. Kdor gnoji velikokrat, on ima skorej pri vsaki setvi srečo, nekaj vsaj dobode v tem, ko imajo sosedje morebiti pri enakem polju le malo, čeprav se jim ne more reči, da bi le malo gnojili.

Kakor so naši časi, treba nam je skrbeti,